

*Григорій Титаренко***НАЩАДОК ЛЕСІ УКРАЇНКИ РОБЕРТО ГААБ**

У травні 2013 року в Луцьку у Східноєвропейському національному університеті імені Лесі Українки та в Літературно-меморіальному музеї-садибі Лесі Українки в селі Колодяжному відбулася Міжнародна наукова конференція «Леся Українка і національна література». До участі в конференції мене запросив тоді директор Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України доктор філологічних наук, академік Микола Григорович Жулинський.

Серед почесних гостей був присутній громадянин Швейцарії з Лозанни Роберто Гааб – внучатий племінник Лесі Українки. Він онук Оксани Петрівни Косач-Шимановської, охоронець і літописець історії роду Драгоманових-Косачів.

За фахом Роберто Гааб адвокат, себто продовжує правничу традицію свого прадіда Петра Косача. З 2001 року нащадок славетної родини періодично подорожує верхи Поділлям і Волинною, зустрічається з музейними робітниками, залюбки відкриває для себе не тільки чудові українські краєвиди, але й невідомі сторінки власного роду. Мабуть, цікавість до генеалогії успадкував він від прашурів. Пан Роберто тоді

Та впродовж майже ста років родина Драгоманових-Косачів не народила подібного генія, але мій син має наречену родом з Іспанії, і в мене є велика надія на те, що поєднання духу Лесі Українки та Федеріко Гарсія Лорки дасть нову яскраву зірку поезії». Роберто показав себе також чудовим майстром експромту. Під час вечірнього неформального спілкування учасників конференції в музеї Лесі Українки в Луцьку раптово повіяв вітерець і злегка погойдав штору на прочиненому вікні. На це він зреагував миттєво: «Може, саме в цей момент до нас завітав дух Лесі Українки, і я підіймаю свій келих за її безсмертний дух». Та справжній фурор стався наступного дня, коли пан Роберто Гааб виголосив свій останній спіч, так звернувшись до присутніх: «Українці, як солодко пахне порох та як чудово співає вітер в шаблях. Досить писати, вставаймо до боротьби!»

Як у воду дивився нащадок Лесі Українки. Багатьом українцям невдовзі довелося нюхати порох і воювати з північним агресором за свою свободу. Та, на превеликий жаль, ще не видно кінця цієї боротьби.

Літературознавець Галина Александрова, правник зі Швейцарії, нащадок Косачів-Шимановських Роберто Гааб (у центрі), краєзнавець Григорій Титаренко. Фото. Колодяжне, травень 2013 р.

Роберто Гааб виголошує промову й побажання учасникам конференції. Фото. Луцьк, травень 2013 р.

ще не володів українською мовою, але обіцяв її вивчати. Хоч спілкування відбувалося німецькою, через перекладача, та, певно, усіх захопила дотепність гостя. В Україну він привіз своїх сина й доньку, а також майбутню невістку-іспанку, й ось яке оригінальне представлення їх зробив: «Усім відомо, що родинні корені Лесі Українки знаходяться в Греції і на Балканах. Це поєднання дало світові генія поезії.

Так сталося, що вся чоловіча компанія, яка прибула на конференцію з Києва, не змовляючись, у село Колодяжне вдягнула вишиті сорочки. Це дуже сподобалося нашому українському швейцарцеві. Він обіцяв знову приїхати наступного року в Україну, а до приїзду замовив собі дві вишиванки.

Нотуючи ці спомини, я зателефонував до Колодяжного. Віра Михайлівна Комзюк 2013 року працювала

директоркою Літературно-меморіального музею-садиби Лесі Українки. Мене цікавила доля пана Роберто Гааба. Як виявилось, нащадок Лесі Українки в Колодяжне приїздив після конференції ще чотири рази. Привозив знову

своїх дітей, а одного разу приїхав навіть із другою дружиною, етнічною росіячкою. Українську мову поки що не осилив. Російську розуміє. Цікаво, чи сьогодні закликав би пан Роберто українців нюхати порох?!

Дарина Данильченко

ЗНАНИЙ ПОЛТАВСЬКИЙ СКІФОЛОГ ПЕТРО ГАВРИШ

Вивчати історію скіфів – нелегка, кропітка, але надзвичайно цікава робота. Найбільш достовірним джерелом інформації є скіфські поховання під курганами – земляними спорудами. Саме археологічні знахідки допомагають реконструювати життєвий устрій, побут, традиції одного з найзнаковіших народів раннього залізного віку.

На особливе пошанування заслуговує людина, котра у своїй невичерпній зацікавленості старожитностями зосередилася на вивченні археологічної мінувшини малої батьківщини. Улюбленій справі впродовж усього наукового життя був відданий Петро Якимович Гавриш – археолог, краєзнавець, кандидат історичних наук.

Науковий доробок ученого в дослідженнях поселенських і поховальних пам'яток скіфського часу на території Полтавської та Сумської областей, у басейнах річок Псла та Ворскли не втрачає свого значення й сьогодні. Актуальною залишається проблематика, розв'язувана ним на засадах сучасної методології та практики археології, а тому науковий спадок Петра Гавриша потребує всебічного вивчення.

Об'єктом нашого аналізу стали життя й наукова творчість П. Я. Гавриша в контексті розвитку скіфознавства. **Предметом** – польова експедиційна, видавнича, науково-педагогічна діяльність ученого в галузі археології та давньої історії України.

Мета дослідження – розкриття значення доробку П. Гавриша в науковій реконструкції скіфської доби в давній історії України. Висвітлюючи її, наголошуємо на чинниках становлення особистості, формуванні світогляду й історичних зацікавлень майбутнього скіфознавця; з'ясовуємо найважливіші здобутки його археолого-краєзнавчої роботи як дослідника й викладача Полтавського педуніверситету; розкриваємо еволюцію поглядів і уявлень ученого на вузлові проблеми скіфського часу на досліджуваній території; окреслюємо внесок П. Гавриша у вивчення історії Скіфії через аналіз його основних публікацій. Зауважимо, що це перша спроба ретельного вивчення наукової спадщини знаного скіфолога. Джерелами до

П. Я. Гавриш (07.03.1956–25.10.2018) – учений-археолог, історик, краєзнавець, педагог

її написання стали біографо-бібліографічний нарис про вченого в книзі «Історичний факультет Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка: збірник матеріалів і біобібліографічні покажчики» [18], ювілейна стаття О. Коваленко та А. Гейка [19], некрологи [17; 22], написані колегами й учнями дослідника А. Гейком, А. Щербанем, тощо.

Народився майбутній учений у селі Більську Котелевського району Полтавської області в селянській сім'ї. Грандіозні вали відомого Більського городища, розповіді старожилів-односельців позначилися на щирому захопленні археологією та зацікавленості

